

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет Механіко-математичний
Кафедра Вищої математики

Затверджено
на засіданні кафедри вищої математики
механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2022 р.)

Завідувач кафедри доц. Гаталевич А.І.

Силабус

з навчальної дисципліни «Вища математика для економістів»,

що викладається в межах

ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів з спеціальності

галузь знань
спеціальність

07 “Управління та адміністрування”
072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

Назва курсу	Вища математика для економістів
Адреса викладання курсу	вул. Проспект Свободи, 18 м. Львів, 79000 Економічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет, кафедра Вищої математики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань 07 “Управління та адміністрування” спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
Викладачі курсу	Тріщ Б.М. кандидат фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри вищої математики
Контактна інформація викладачів	bohdan.trishch@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для того, щоб використовувати його у процесі вивчення фахових дисциплін. Тому у курсі представлено як огляд концепцій вищої математики, так і процесів та інструментів, які потрібні для її застосування.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Вища математика” є нормативною дисципліною з спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, яка викладається в першому семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни “Вища математика для економістів” є забезпечити належну базову математичну підготовку студентів та сформувати у них вміння застосовувати її для аналізу різноманітних явищ у професійній діяльності.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Б.М. Тріщ. Вища математика для економістів. Підручник. Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2011. 552 с. 2. Б.М. Тріщ. Основи вищої математики. Навчальний посібник.– Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2006. 385 с. 3. Б.М. Тріщ. Основи вищої математики. Теорема, приклади і задачі. Навчальний посібник. – Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2008. 403 с. 4. Бабенко В.В., Зіневич А.Г., Кічура С.М., Тріщ Б.М., Цаповська Ж.Я. Збірник задач з вищої математики. –Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2005. 255 с.
Тривалість курсу	150 год.

Обсяг курсу	5 години аудиторних занять. З них 2 години лекцій, 3 години практичних занять та 4,4 години самостійної роботи в першому семестрі.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : <ul style="list-style-type: none"> - Знати основні поняття вищої математики. - Вміти застосовувати вищу математику для вирішення теоретичних та практичних задач.
Ключові слова	Лінійна алгебра, аналітична геометрія, математичний аналіз.
Формат курсу	Очний, дистанційний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Предмет і метод математики</p> <p>Тема 2. Комплексні числа та дії з ними</p> <p>Тема 3. Метод математичної індукції, елементи математичної логіки</p> <p>Тема 4. Матриці та дії з ними</p> <p>Тема 5. Визначники квадратних матриць</p> <p>Тема 6. Обернена матриця. Ранг матриці</p> <p>Тема 7. Системи лінійних рівнянь та їх застосування в економіці</p> <p>Тема 8. Векторні простори</p> <p>Тема 9. Власні числа і власні вектори матриці</p> <p>Тема 10. Квадратичні форми</p> <p>Тема 11. Вектори на площині і в просторі та дії з ними</p> <p>Тема 12. Пряма на площині</p> <p>Тема 13. Лінії другого порядку на площині</p> <p>Тема 14. Площина і пряма у просторі</p> <p>Тема 15. Функція однієї змінної</p> <p>Тема 16. Числові послідовності, границя послідовності. Елементи фінансової математики</p> <p>Тема 17. Границя функції</p> <p>Тема 18. Похідні та диференціали першого порядку</p> <p>Тема 19. Похідні та диференціали вищих порядків. Основні теореми та формули диференціального числення функції однієї змінної</p> <p>Тема 20. Застосування диференціального числення до дослідження функцій</p> <p>Тема 21. Застосування диференціального числення функцій однієї змінної до задач і моделей економіки</p> <p>Тема 22. Невизначений інтеграл, його властивості і методи обчислення</p> <p>Тема 23. Визначений інтеграл, його властивості, обчислення і застосування</p> <p>Тема 24. Невластиві інтеграли Застосування у фінансовому аналізі</p> <p>Тема 25. Поняття функції багатьох змінних, її границя та неперервність</p> <p>Тема 26. Диференціальне числення функцій багатьох змінних</p> <p>Тема 27. Екстремум функції багатьох змінних, застосування функцій багатьох змінних до задач і моделей економіки</p> <p>Тема 28. Кратні та криволінійні інтеграли</p>

	<p>Тема 29. Числові ряди та їхня збіжність, застосування числових рядів в економіці (модель Кейнса).</p> <p>Тема 30. Степеневі ряди</p> <p>Тема 31. Ряди Фур'є</p> <p>Тема 32. Диференціальні рівняння першого порядку</p> <p>Тема 33. Диференціальні рівняння вищих порядків. Системи рівнянь.</p> <p>Тема 34. Різницеві рівняння.</p> <p>Тема 35. Застосування диференціальних та різницевих рівнянь до задач та моделей економіки.</p>
Підсумковий контроль, форма	Письмовий іспит в кінці першого семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з шкільного курсу математики.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання іспиту проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 • контрольні заміри (модулі): 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30 • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (реферати).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Елементи математичної логіки. 2. Матриці і дії над ними. 3. Визначники, їх властивості та обчислення. 4. Обернена матриця і її застосування. 5. Ранг матриці. 6. Системи лінійних рівнянь. Метод оберненої матриці, метод Крамера, метод Гаусса. 7. Теорема Кронекера-Капеллі. Загальний розв'язок системи рівнянь. Фундаментальна система розв'язків. 8. Множина комплексних чисел. Алгебраїчна форма комплексного числа. Тригонометрична форма комплексного числа. Піднесення до степеня та добування коренів з комплексних чисел. 9. Лінійні простори. Власні значення та власні вектори. Приклади. Обчислення власних значень і власних векторів. Характеристичний многочлен. 10. Поняття про квадратичну форми. Зведення квадратичної форми невідродженим перетворенням до канонічного вигляду. 11. Класифікація квадратичних форм. Критерій Сільвестра. 12. Деякі застосування матриць до задач економіки. Лінійна модель обміну. 13. Вектори на площині та у просторі. Лінійні операції над векторами. 14. Системи координат. Декартова прямокутна система координат. Напрямні косинуси. 15. Скалярний добуток векторів. 16. Векторний добуток векторів. 17. Мішаний добуток векторів. 18. Пряма на площині. Основні типи рівнянь прямої на площині. 19. Кут між прямими на площині. Умови паралельності і перпендикулярності прямих. Відстань від точки до прямої. 20. Площина в просторі. Основні типи рівнянь площини. 21. Кут між площинами. Умови паралельності і перпендикулярності площин. Відстань від точки до площини. 22. Пряма в просторі. Основні типи рівнянь прямої в просторі. 23. Еліпс. Канонічне рівняння і основні характеристики. 24. Гіпербола. Канонічне рівняння і основні характеристики. 25. Парабола. Канонічне рівняння і основні характеристики.

26. Поняття функції однієї змінної . Способи задання функції. Обернена функція. Складена функція.
27. Основні елементарні функції і їх властивості. Застосування функцій в економіці.
28. Числові послідовності і їх границі. Нескінченно малі і нескінченно великі послідовності.
29. Основні теореми про границі послідовностей. Число e .
30. Границя функції неперервного аргументу. Теореми про границі. Нескінченно малі і нескінченно великі функції.
31. Перша і друга чудові границі. Деякі інші основні границі.
32. Поняття неперервності функції. Точки розриву функції і їх класифікація. Основні властивості неперервних функцій.
33. Поняття похідної функції одного аргументу і її геометричний, механічний та економічний зміст.
34. Поняття диференційованості функції. Поняття диференціала функції. Правила диференціювання суми, добутку, частки. Диференціювання оберненої і складної функції. Таблиця похідних.
35. Похідні вищих порядків. Диференціювання функцій, які задані параметрично і неявно.
36. Розкриття невизначеностей і обчислення границь за правилом Лопітала.
37. Зростання і спадання функцій. Точки локального екстремуму. Випуклість і точки перегину графіку функції. Асимптоти графіка. Схема дослідження функції.
38. Поняття про граничні величини в економіці. Еластичність функції. Застосування диференціального числення функцій однієї змінної до задач і моделей економіки
39. Первісна і невизначений інтеграл. Основні властивості невизначеного інтеграла. Таблиця невизначених інтегралів.
40. Інтегрування методом підстановки та частинами. Інтегрування раціональних дробів.
41. Визначений інтеграл та його властивості, формула Ньютона-Лейбніца обчислення визначеного інтеграла.
42. Метод підстановки обчислення визначеного інтеграла; формула інтегрування частинами визначеного інтеграла.
43. Обчислення площ криволінійних фігур, довжин дуг та об'ємів тіл обертання за допомогою визначеного інтеграла. Застосування до задач і моделей економіки
44. Невластиві інтеграли.
45. Застосування інтегрального числення функцій однієї змінної до задач і моделей економіки
46. Числові ряди. Необхідна ознака збіжності числового ряду. Ряди з додатними членами. Ознаки порівняння.
47. Ряди з додатними членами. Ознаки Даламбера, Коші та інтегральна ознака Коші-Маклорена.
48. Абсолютно та умовно збіжні ряди. Знакопереміжні ряди. Ознака Лейбніца.
49. Поняття функціонального ряду та області його збіжності; поняття степеневому ряду; радіус та область збіжності степеневому ряду.

	<p>50. Ряди Тейлора. Ряди Маклорена. Розклад в ряд Маклорена деяких елементарних функцій.</p> <p>51. Поняття функції багатьох; область визначення, область значень та графічне зображення функції; функції багатьох змінних в економіці; границя функції багатьох змінних; неперервність функції багатьох змінних; властивості функцій багатьох змінних.</p> <p>52. Частинний і повний прирости функції; частинні похідні функції та повний диференціал функції. Диференціали вищих порядків.</p> <p>53. Поняття локального екстремуму функції, необхідна умова екстремуму функції, достатні умови екстремуму функції, найбільше та найменше значення функції у замкненій області.</p> <p>54. Поняття та математична постановка задачі на умовний екстремум; зведення задачі на умовний екстремум до задачі на безумовний екстремум; метод множників Лагранжа</p> <p>55. Застосування функцій багатьох змінних до задач і моделей економіки.</p> <p>56. Поняття диференціального рівняння першого порядку, його частинний і загальний розв'язки; економічні задачі, що потребують використання диференціальних рівнянь; диференціальні рівняння з відокремлюваними змінними; задача Коші для диференціального рівняння 1-го порядку і теорема про існування і єдиність її розв'язку.</p> <p>57. Однорідні диференціальні рівняння першого порядку; рівняння першого порядку, які зводяться до однорідних; лінійні диференціальні рівняння першого порядку. Рівняння в повних диференціалах.</p> <p>58. Поняття диференціальних рівнянь вищих порядків; диференціальні рівняння які допускають пониження порядку; поняття диференціального рівняння другого порядку та його частинного і загального розв'язків.</p> <p>59. Структура загального розв'язку лінійного однорідного диференціального рівняння другого порядку; знаходження загального розв'язку лінійного однорідного диференціального рівняння 2-го порядку з сталими коефіцієнтами.</p> <p>60. Поняття про різницеві рівняння.</p> <p>61. Застосування диференціальних та різницевих рівнянь до задач і моделей економіки.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.